

**Komunikat Przewodniczącego Nadzwyczajnej Komisji Krajowej Rady
Lekarsko-Weterynaryjnej d/s projektu ustawy o Państwowej Inspekcji
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii**

Lublin, dnia 23 lutego 2013 r.

Koleżanki i Koledzy Lekarze Weterynarii!

Na mocy Uchwały Nr 83/2012/V Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie Nadzwyczajnej Komisji Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej ds. projektu ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii reprezentując Krajową Radę Lekarsko-Weterynaryjną w powyższym zakresie, niniejszym informuję, iż w dniu 7 lutego 2013 r. odbyło się w Sejmie posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w którym udział wzięli członkowie Nadzwyczajnej Komisji Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej d/s projektu ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii w osobach:

1. Tomasz Górski- Prezes Rady Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej i zarazem przewodniczący Nadzwyczajnej Komisji
2. Andrzej Czerniawski – Prezes Rady Północno-Wschodniej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Białymstoku
3. Marek Kubica – Prezes Rady Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Szczecinie.

Posiedzenie sejmowej komisji zgodnie z rozesłanym wcześniej porządkiem obrad poświęcone było informacji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o:

- wspólnych działaniach wszystkich inspekcji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności oraz obrotu gospodarczego. Kontrola jakości importowanych produktów spożywczych,
- stanie prac nad ustawą o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii,
- nowym europejskim modelu żywności.

Resort rolnictwa reprezentowany był przez Tadeusza Nalewajka, ponadto w spotkaniu udział wzięli Zastępca Głównego Lekarza Weterynarii Krzysztof Jażdżewski, Zastępca Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii Magdalena Bartosińska, p.o. Głównego Inspektora Sanitarnego Marek Posobkiewicz, Wiceminister Zdrowia Igor Radziejewicz-Winnicki oraz przedstawiciele

związków branżowych. Tadeusz Nalewajk poinformował, iż resort rolnictwa przygotowuje projekt założeń do ustawy powołującej Państwową Inspekcję Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii. Rozpatrzenie projektu zostało ujęte w programie prac legislacyjnych rządu, jednak nie wiadomo, kiedy tym projektem Rada Ministrów się zajmie. Przewiduje on, że nowa inspekcja rozpocznie funkcjonowanie od 2015 r., co należy interpretować jednoznacznie jako kolejne odroczenie wejścia w życie szkodliwych dla bezpieczeństwa zdrowia publicznego pomysłów. Aby zapewnić całościową kontrolę, zdaniem resortu rolnictwa, należałoby włączyć także część Inspekcji Sanitarnej, która zajmuje się kontrolowaniem żywności m.in. w handlu. Powyższa teza spotkała się ze zdecydowanym sprzeciwem przedstawicieli resortu zdrowia, którzy podkreślili, iż wyłącznie Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Weterynaryjna, funkcjonujące i współpracujące prawidłowo, mają decydujący wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowia publicznego, zaś utworzenie nowej inspekcji podległej resortowi rolnictwa naruszy zasadę niezależności i obiektywności. Wiceminister zdrowia stwierdził, iż resort zdrowia jest *"niezawisły i tylko on nie ma konfliktu interesu. (...) Proszę wyobrazić sobie sytuację, jaki dylemat miałby urzędnik, który nadzorowałby bezpieczeństwo zdrowia i odpowiadał jednocześnie, za jakość rynku rolnego"*. Reasumując, przedstawiciel resortu zdrowia podkreślił, iż można mówić o harmonizacji działań poszczególnych służb, jednakże nie ma zgody jego resortu na nową inspekcję podporządkowaną ministrowi rolnictwa.

Przedstawiciele samorządu lekarzy weterynarii, w osobach Tomasz Górski, Andrzej Czerniawski oraz Marek Kubica w swoich wystąpieniach poruszali kwestie, będące odzwierciedleniem wypracowanego uprzednio przez Nadzwyczajną Komisję Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej d/s projektu ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, systemowego poglądu na istotę przemian w obrębie weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego, prezentowanego wielokrotnie na różnych forach. Wystąpienie reprezentantów lekarzy weterynarii można opisać poniższymi тезami:

1. Według najnowszej nomenklatury, propagowanej przez OIE, FAO i WHO zdrowie publiczne można zdefiniować krótko hasłem *jeden świat = jedno zdrowie*. Wobec powyższego należy stwierdzić, iż ochrona zdrowia publicznego jest obecnie interdyscyplinarną dziedziną nauki łączącą aspekty medycy ludzkiej i weterynaryjnej przy uwzględnieniu uwarunkowań ekosystemu. Powyższe jest przesłanką do działań na rzecz utworzenia jednej inspekcji zajmującej się wszystkimi aspektami ochrony zdrowia konsumenta.

2. Sprawnie działające służby o właściwym przygotowaniu merytorycznym, stojące na straży bezpieczeństwa zdrowia publicznego, są wyrazem oczekiwań społeczeństwa. Według słów pierwszego Erla Beaconsfielda – *Zdrowie publiczne jest tym fundamentem, na którym spoczywa szczęście narodu i potęga państwa.*

3. Obiektywną oceną jakości pracy Inspekcji Weterynaryjnej niech będą słowa Ambasadora USA w Warszawie Victora Ashe, które zostały upublicznione dzięki portalowi WikiLeaks: *Polska, jako największy kraj w regionie z najbardziej rozwiniętymi służbami weterynaryjnymi, jest naturalnym liderem w tworzeniu platformy wymiany informacji dotyczącej zdrowia zwierząt. Polska ma jedną z najlepszych służb weterynaryjnych w UE, jeśli nie na świecie.*

4. Należy podkreślić, iż Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (OIE) uznała służby weterynaryjne światowym dobrem publicznym (*Global Public Good*), czego potwierdzeniem są rezolucje Nr 34 z 2011 roku oraz Nr 32 z 2012 r. Inwestycje w służby weterynaryjne są najlepszą formą inwestycji publicznych. Wyłącznie kwalifikacje lekarza weterynarii są gwarantem bezpieczeństwa zdrowia publicznego.

5. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna wielokrotnie od 2006 roku postulowała o przeprowadzenie debaty społecznej nad zmianą modelu nadzoru nad żywnością na taki, który zakładałby wzmocnienie istniejących struktur IW o zadania z zakresu bezpieczeństwa zdrowia publicznego będące w dotychczasowej gestii PIORiN oraz IJHARS oraz wyprowadzenie Inspekcji Weterynaryjnej z resortu rolnictwa, jako ministerstwa reprezentującego interesy producentów, co wyklucza możliwość sprawowania funkcji nadzorczych i kontrolnych ze względów na oczywisty konflikt interesów. W tym okresie na ręce członków rządu składane były stanowiska i apele najwyższych władz samorządu zawodowego lekarzy weterynarii oraz dwukrotnie przeprowadzono akcję protestacyjną w kwietniu 2007 roku (demonstracja pod Sejmem, KPRM i Ministerstwem Rolnictwa) oraz w okresie od grudnia 2010 do stycznia 2011 roku. W perspektywie krótkoterminowej powyższe działania wstrzymały likwidację Inspekcji Weterynaryjnej, jednakże pomysł zmian proponowanych przez resort, mający na celu wyłącznie realizację doraźnych celów politycznych odrodził się na nowo.

6. Planowane przez resort rolnictwa zmiany są w ocenie Krajowej Rady niezgodne z literą prawa wspólnotowego. Jeżeli główne kompetencje Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, mają być związane z nadzorem urzędowym nad działalnością polegającą na pozyskiwaniu i produkcji bezpiecznej żywności, to na tym tle niezrozumiałe jest powoływanie się w analizie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa żywności w Polsce, i to na pierwszym miejscu, na kwestię

ułatwiania dostępu producentów rolnych do funduszy unijnych w ramach rolnictwa i obszarów wiejskich, która to kwestia nie ma bezpośredniego związku z zagadnieniami nadzoru urzędowego na bezpieczeństwem żywności. Istotniejszym, z punktu widzenia interesów państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa zdrowia konsumentów. Jedynie zadania realizowane obecnie przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Weterynaryjną winny determinować kierunki zmian struktury nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowia publicznego. Do nowej Inspekcji Weterynaryjnej trzeba przypisać poszczególne zadania, będące obecnie w gestii innych inspekcji, w tym niektóre zadania Inspekcji Sanitarnej. Inspekcja Weterynaryjna winna być „spionizowana”, czyli organy terenowe powinny podlegać Głównemu Lekarzowi Weterynarii i on powinien być dysponentem I stopnia środków budżetowych. W opinii KILW nowa inspekcja powinna podlegać ministrowi właściwemu do spraw administracji.

7. Umieszczony w ust.2.6.3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkiego u świń zapis mówiący, iż: *W przypadku opłat za wystawienie świadectw zdrowia dla prosiąt, należy przyjąć, że prosię oznacza młode zwierzę z gatunku świnia do osiągnięcia masy 20 kg*, wprowadzający definicję prosięcia w sposób niezgodny z brzmieniem art.2 pkt 7 Dyrektywy Rady 2008/120/WE jest naruszeniem zasady prymatu prawa wspólnotowego nad prawem kraju członkowskiego. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna z taką definicją prosięcia się nie zgadza. W ocenie resortu rolnictwa powyższa definicja prosięcia nie rodzi skutków finansowych dla budżetu państwa, co w sposób oczywisty nie znajduje odzwierciedlenia w faktach.

7. Nadrzędnym imperatywem determinującym kierunek oraz charakter zmian strukturalnych w omawianym zakresie jest prawo wspólnotowe a w szczególności rozporządzenie (WE) Nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności, które w artykule 5 odnosząc się do celów zawartych we wspólnotowym prawie żywnościowym definiuje je w sposób następujący: *„Prawo żywnościowe ma za zadanie realizację jednego lub więcej ogólnych celów dotyczących wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ochrony interesów konsumentów, z uwzględnieniem uczciwych praktyk w handlu żywnością, biorąc pod uwagę, tam gdzie jest to właściwe, ochronę zdrowia i warunków życia zwierząt, zdrowia roślin i środowiska naturalnego”*. Artykuł 6 wzmiankowanego aktu prawnego wskazuje

ramowe zasady kształtowania prawa żywnościowego oparte na analizie ryzyka: „W celu osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzkiego prawo żywnościowe powinno opierać się na analizie ryzyka, z wyjątkiem sytuacji, w której nie jest to właściwe ze względu na okoliczności lub charakter środka. Ocena ryzyka powinna opierać się na istniejących dowodach naukowych i być podejmowana w sposób niezależny, obiektywny i przejrzysty. Zarządzanie ryzykiem powinno uwzględniać wyniki oceny ryzyka, w szczególności opinie Urzędu, określonego w art. 22, inne czynniki właściwe dla rozważanej sprawy oraz zasadę ostrożności, gdy mają znaczenie warunki określone w art. 7 ust. 1, w celu osiągnięcia ogólnych celów prawa żywnościowego określonych w art. 5.” Powyższy zapis wskazuje jednoznacznie, iż struktura przyszłej inspekcji winna zapewnić przymioty, jakimi jest niezależność, obiektywizm i przejrzystość. Założenia do projektu ustawy przedstawione przez resort rolnictwa takich przymiotów nie gwarantują.

Reasumując, w trosce o właściwie realizowaną weterynaryjną ochronę zdrowia publicznego w przyszłości, w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne konsumenta samorząd lekarzy weterynarii nie może wyrazić zgody na taki charakter zmian. Opisane powyżej posiedzenie sejmowej komisji nie wniosło nic doniosłego do naszej rzeczywistości, jednakże obowiązkiem naszym, jako reprezentantów zawodu jest przy każdej okazji podkreślać rzeczywistą rolę lekarza weterynarii w systemie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia publicznego.

Przewodniczący Nadzwyczajnej Komisji Krajowej Rady Lekarsko-
Weterynaryjnej d/s projektu ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa
Żywności i Weterynarii
Lekarz weterynarii Tomasz Górski

Otrzymują:

1. Główny Lekarz Weterynarii
2. Wojewódzcy Lekarze Weterynarii - wszyscy
3. Powiatowi Lekarze Weterynarii – wszyscy
4. Graniczni Lekarze Weterynarii- wszyscy
5. Urzędowi Lekarze Weterynarii –wszyscy
6. Lekarze weterynarii wolnej praktyki- wszyscy

7. Państwowy Instytut Weterynaryjny Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
8. Wydziały Medycyny Weterynaryjnej – wszystkie
9. Lekarze Weterynarii Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej – wszyscy
10. Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej
11. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „Medicus Veterinarius”